

NOORD-BRABANDER.

Dingsdag 8 December.

DICERE VERUM QUID VETAT?

Horatius.

DE VI. DECEMBER.

's Hertogenbosch.

Buitengewone, algemeene vreugde heeft des Konings Feestdag hooglijk gekenmerkt: — niet die uiterlijke teekenen van opgewondenheid, maar de gemoedelijke instemming van allen, nu het den Man gold, die zoo lange in deze Provincie als Kroonvorst met zooveel genoegen aanschouwd werd, en nu, op den Troon der Nederlanden gezeten, aller harten tot zich trekt, niet door den glans der Kroon, maar door het bewustzijn, dat zucht voor Regt en Waarheid, belangsaking in 's Lands welvaart, en lust in voortgang op het pad van Licht en Billijkheid, van het Schoone en Goede in zijne borst zetelt. — Van uit alle Tempelwanden steeg de welmeene bode des Volks voor den II. WILLEM tot God; moge de Hemel Hem met wijsheid toelichten, en de liefde van de Landzaat zijn deel wezen tot in lengte van dagen.

De eerste daden eener Regering, de eerste stappen eens Konings zijn beteekenisvol; — wel nu: wat WILLEM II. bij de Aanvaarding der Kroon terstond deed blijken, getuigt van ruime begrippen en edele beginselen; — dat men dan toejuiche, wat waarlijk edel en groot is: de Koning wist, dat er klagten en grieven bestonden ten aanzien van het „Onderwijs”; wel nu: Hij beveelt, dat eene Commissie van waardige mannen, die der zake kundig zijn, Hem moge toelichten, opdat wijze maatregelen aller gemoedren mogen bevredigen. — De Koning wist, dat er klagten en grieven bestonden ten aanzien van vrijheidsgemis in zake van Godsdienst”; wel nu: Hij neemt, op den Krooningsdag-zelven reedseen mild Besluit, en beveelt, dat de Kloosterinrigtingen van Noord-Brabant, geheel naar den aard harer geestelijke regels wederom Leden zullen kunnen aannemen, zonder eenige beperking der tijdelijke Magt meer te moeten duchten; — zie, dat zijn gunstige teekenen, waarover ieder regtschapen Nederlander moge juichen, en waarover alle weldenkenden, van welke Staatskundige of Godsdienstige belijdenis dan ook slechts ééne gedachte van goedkeuring koesteren. — En daarom steeg de bode des Volks onverdeeld ten Hemel, en die bode nitte, zich in de weinige, maar veel beteekenende woorden: LEVE DE KONING! LEVE DE TWEDE WILLEM!

Was de ochtendstond toegewijd aan Godsdienstige betrachting, en de middag aan Militaire vreugdebetooning, de avond werd bestemd aan een Schutterfeest, door de Sedelijke Regering toegereed voor die krijgshaftige Burgers, wier trouw, moed en volharding in de hagchelijke dagen van 1830 tot 1834 alle beproeving glansrijk hebben doorgestaan. Op dit Feest waren genoodigd, behalve de tegenwoordige leden der Dienstdoende Schutterij, al de Vrijwilligers, die in hare rangen den Tiendaagschen Veldtocht hebben mee gemaakt; verder die verdienstelijke Toonkunstenaars, die hunne Stadgenooten in 1834 vreugdevol hebben ingehaald, en eindelijk allen, die zich, op eene of andere wijze, in Schutterdienst aan het Vaderland verdienstelijk gemaakt hebben.

De fraaie groote Concertzaal van het *Koffijhuis-Reggers*, die tot dat Feest werd verkozen, was op eene sierlijke wijze gedecoreerd en met verschillende tropheën opgeluisterd.

Ten acht ure verschenen op het feest de Leden van de Regering, met den Burgemeester aan het hoofd, en vergezeld van de Heeren Provincialen Kommandant en den Kommandant der stad.

Door den Heere Burgemeester werd allereerst een feestdrank aan Koning WILLEM DEN TWEEDEN ingesteld, die door de leden der Schutterij met een uitbundig gejuich werd ontvangen en gedronken; waarop de Heer Kapitein VAN DE VEN de navolgende dichtregelen uitsprak, welke met de grootste belangstelling aangehoord en met een herhaald *hoerah* van LEVE KONING WILLEM DEN TWEEDEN beantwoord werden: —

Ja Hem, die, waar het Vrijheid geldt,
Voor Neerlands grond en erf durft strijden —
DEN KONING, — de d'edlen Oorlogs held,
Hm wil de Schutterij haar dankbre hulde wijden.

Door Trouw beschermen wij zijn Troon;
Hij zal voor Neerlands regten waken —
De Trouw des Volks zij, blijf' zijn Kroon,
Zoo zal voor 't Vaderland een tijd van roem genaken.

Nog menige toast werd ingesteld en gedronken, waaronder men met genoegen heeft opgemerkt, die aan den Heere Provincialen Kommandant of den Heere Kapitein VAN DE VEN werd toege-

bragt, als ook een, die den Kommandant der Stad door den Heere Kapitein ROUPPE VAN DER VOORT gedronken werd, en beiden ten blij strekten van de allezins goede gezindheid, die tusschen de Militaire Autoriteiten en de Dienstdoende Schutterij dezer Stad heerschen. — Het feestlokaal was niet minder uitwendig fraai verlicht, dan het Raadhuis dezer stad.

Wij eindigen deze gelegenheidsregelen met de woorden van een Vaderlands Dichter:

„En vrolijk sluit de dag, met ons Gebed begonnen.

KERKELIJKE STAAT.

ROME, 19 November.

Gisteren is alhier plegtig gevierd de gewone Jaardag der Inwijding van de St. Pieterskerk, en zulks in die Hoofdkerk — zelve, waar ook Zijne Heiligheid bij tegenwoordig was.

— Dezer dagen heeft de Nederlandsche Afgezant bij den H. Stoel, Graaf Liedekerke Beaufort, den Paus, in bijzondere audientie, kennis gegeven van de Abdicatie des Konings der Nederlanden, Willem I., en van de Opvolging des Kroonprinsen, onder den naam van Willem II. op den Nederlandschen Troon.

— Den 18. dezer is alhier overleden Zijne Eminentie de Kardinaal-Bisschop Joan Francisc. Falzacappa, geboren te Corneto, den 7. April 1767, Bisschop van Porto, St. Rufina en Civita-Vecchia, Subdiaken bij het Kardinaalskollegie, Prefect der Signature van Justitie en President bij eene der Financie-afdeelingen des Rijks. Onder Pius VII werd hij, den 10. Maart 1823, tot Kardinaal verheven.

NEDERLANDEN.

Men verneemt, dat Z. M. voor gewettigd erkend heeft de in Witem, gemeente Meche en in Limburg bestaande geestelijke vereeniging der priesters, onder den titel van den Allerheiligsten Verlosser, genaamd Ligcuristen. Tevens heeft Z. M. aan onderscheiden geestelijke vereenigingen in Noord-Brabant, vrijgelaten, om nieuwe leden in hunne vereeniging aan te nemen, overeenkomstig de voor die instellingen bestaande statuten.

— Wij lezen in de *Arnhemsche Courant* van den 3. December het volgende:

Bij de Roomsch-Catholieke geestelijkheid in dit rijk is, van wege het Geestelijk bestuur, de volgende aanschrijving ontvangen:

» Reverende admodum Domine!

Dignetur R. V. in ecclesia sua in posterum die 6ta Decembris cantare Hymnum Te Deum pro anniversario serenissimi Regis nostri; atque in Missa usque ad finem hujus anni addere orationem pro quacunque necessitate: Deus refugium, etc, ut Bonus Deus in rebus nostris catholicis nostri misereatur.

Cessabit, si a R. V. pro peste animalium fuerit oblata oratio.”

Hetgeen in het Nederduitsch is:

» U Eerw. gelieve in het vervolg den 6. December, ter verjaring van onzen doorluchtigen Koning, in zijne kerk het *te Deum* te zingen; en tot aan het einde dezes jaars in de Mis bij de gewone gebeden te voegen het gebed voor alle noodwendigheden: *Deus refugium*, etc; opdat de goede God zich onzer ontferme in onze Katholijke aangelegenheden.

Indien u Eerw. voor de veeziekte een gebed heeft bijgevoegd, zal dit ophouden.”

— Bij de Roomsch-Katholijke Pas'oo's in dit rijk is ontvangen de navolgende rondgaande brief, gedagteekend 's Gravenhage, 28 November, en geteekend door den heer *Meylink*.

» Wel Eerw. heer! Daar het allernoodzakelijkst is, in de zoo gewigtige omstandigheden, waarin wij verkeerren, bekend te zijn met al de bezwaren, welke zich ten nadeele dezer Roomsch-Catholijke bevolking, bij het schoolwezen voordoen, vooral met de gevallen, welke hebben plaats gehad, zoo heb ik de eer, op hooger aaraden, U Eerw. te verzoeken, om, zoo spoedig zulks mogelijk is, aan U Wel Eerw. geestelijke overigheid, of aan mij directelijk te doen toekomen.

1°. Het verhaal van al hetgeen, wat ten nadeele onzer belangen in het schoolwezen uwer gemeente zich heeft voorgedaan, zoo bij aanstelling van meesters, examina's, inspectien, enz; 2°. inlichting omtrent het godsdienstig onderwijs, door de meesters gegeven; 3°. de lijst der godsdienstige boekjes, welke door hen gebezigd worden;

4°. de lijst dier andere boekjes, welke uwe aanmerking verdienen; 5°. de misbruiken, welke op de scholen plaats hebben; 6°. de samenstelling der schoolcommissiën: de godsdienst der meesters en de evenredigheid der R. L. bevolking met die der andere gezindheden, — en al het overige, hetwelk U Wel Eerw. mogt vermeenren nuttig te zijn, kenbaar te maken. — Ik heb de eer, enz.

Nijmegen 28 Nov. Heden morgen had alhier de plegtige teraardebestelling plaats van zijne Exc. den heer Luitenant Generaal Baron Kraaijenhoff, groot-kruis van de Militaire Willemsorde, ridder van het legioen van eer, titulairen gouverneur van Amsterdam.

Eenige, zelfs van elders herwaarts gekomen vrienden des overledenen, hadden zich met zijne betrekkingen vereenigd, om hem de laatste eere te bewijzen.

In de *Arnhemse Courant* van den 2. December leest men het volgende, geldende een man, die in *Noord-Brabant* AMBTLIJK te huis behoort, weshalve die regelen hier dan ook eene plaats erlangen:

Aan de Redactie.

In den *Avondbode* van den 27. November, zie ik dat, de Generaal-Majoor MURALT tot den Adelstand is verheven, dezelve die kortelings is hencemd tot Provinciaal Kommandant van Noord-Brabant, en tot Ridder van den Nederlandschen Leeuw, terwijl men andere Generaals en Officieren van de mobiele armee, zonder andere vergelding dan een gering pensioen, heeft verwijderd, welke met distinctie hebben gediend, en den tiendaagschen veldtogt met roem hebben bijgewoond, waaraan voornoemde Generaal-Majoor geen deel heeft genomen.

Alhoewel deze Generaal-Majoor zich van een houten been moet bedienen, 't.welk door een ongeluk is veroorzaakt, zoo wenschte men met dezelfs verdiensten bekend te zijn. Dat hij een vreemdeling (Zwitser) is, zulks is bekend. X.

In eene nieuwe uitgaaf van het Fransche werk *Physiologie du gout* wordt het volgende, voor de waarheid van hetwelk wij echter niet kunnen instaan, verhaald:

» De Engelsche regering had toegestaan, om met drie ter dood veroordeelde misdadigers eene proef te nemen, door hun de keuze te laten, om op de gewone wijze te worden opgehangen, of dat zij uitsluitend met Thee, Koffij of Chocolade gevoed wilden worden, zonder enig ander voedsel te gebruiken, noch drank te krijgen. De misdadigers verkozen het laatste, en hoogst waarschijnlijk zouden velen hetzelfde gedaan hebben. Hij, wien het lot te beurt viel, om van Chocolade te moeten leven, stierf na verloop van acht maanden; de Koffijdrinker rekte zijn leven tot op twee jaren, en hij, wien niets gegeven had dan Thee, leefde er volle drie. De Koffijdrinker stierf als verbrand, hij scheen, om zoo te spreken, verkalkt te zijn. De Theeman was verdord-mager en bijna doorschijnend geworden, toen hij aan de tering stierf, terwijl den Chocolademans de ledematen als verrot van het lichaam vielen.

DE CATHOLIEKE KERK

EN DE

TIJDELIJKE MAGT.

— UIT DEN GODSDIENSTVRIEND, Nr. V, 1840. —

De Catholieke Kerk kent, volgens de voorschriften, die zij van haren Goddelijken Stichter en van zijne Apostelen ontvangen heeft, aan de tijdelijke magt eene goddelijke instelling toe. Zij leert, dat er geene magt is dan van God; zij beveelt den geloovigen, zich aan de gestelde magten te onderwerpen en hare bevelen te gehoorzamen, in alles wat tot den kring der tijdelijke zaken behoort; maar zij leert of beveelt nergens, dat de Christenen in geestelijke zaken, in zaken, die het geloof, de leer en voorschriften van den godsdienst betreffen, aan de tijdelijke magt gehoorzamen zullen; in dit alles gehoorzamen zij alleen de Kerk, aan het geestelijk gezag, dat door den God-mensch plegtig ingesteld is, toen Hij zeide: « Gelijk de Vader mij gezonden heeft, zoo zend ik ulieden . . . . gaat onderwijst alle volken . . . . leert hen onderhouden alles wat ik u bevolen heb . . . . Predikt op de daken, » predikt openlijk, alles wat ik u in het verborgen gezegd heb . . . , » Wie u hoort, die hoort mij; wie u veracht, veracht mij. »

Hieruit volgt onwedersprekelijk, dat, wanneer een tijdelijk gezag iets vordert, wat met de bevelen der Kerk, met hare leer en discipline strijdig is, de bedienaren van den godsdienst en de geloovigen, niet alleen niet tot gehoorzaamheid verpligt zijn, maar integendeel zijn gehouden, om er zich niet aan te onderwerpen. Hiervan gaven de Apostelen reeds het voorbeeld, toen de tijdelijke magt het volbrengen van den goddelijken last, om het Evangelie te verkondigen, verbood, gaven zij vrijmoedig ten antwoord: men moet Gode meer gehoorzamen dan den menschen! en zij verkondigden even openlijk als te voren het Evangelie van den Gekruiste!

Toen de Keizers bevel gaven, dat de Christenen aan de afgoden zonden offeren, onderwierpen zij zich aan dat bevel niet: toen de

ijdelijke magt hun verbood, den Gekruisten CHRISTUS te belijden, verklaarden zij openlijk aan regters en beulen Christen te wezen.

De gouvernementen van onzen tijd, die zich Christelijk noemen, vervolgen (*Rusland* uitgezonderd) de Kerk niet openlijk, niek op eene bloedige wijze; maar zij hebben toch van de aanmatigingen der heidensche Keizers niet afgezien: zij willen, dat zij in zaken, die het geloof, de leer en discipline der Christen Kerk betreffen, inzage, het regt van beoordeeling van goed- of afkeuring zullen hebben, en dat de bedienaren der Kerk en de geloovigen zich daaraan onderwerpen, niet alleen, maar aan de bevelen der tijdelijke magt de voorkeur geven boven de voorschriften der Kerk; wat onnatuurlijk, anti-evangelisch, ongodelijk en ongeoorloofd is.

Daarenboven zijn die gouvernementale bemoeijingen met kerkelijke zaken, de bron van scheuringen, verdeeldheden, wantrouwen, onrust en misnoegen, zij vernederen het tijdelijk gezag in de oogen van verstandigen, en verminderen de achting des volks voor hetzelfde; terwijl het zich niet zelden in moeilijkheden wikkelt, die als het zijne aanmatigingen hardnekkig wil doordrijven, de noodlottigste gevolgen kunnen hebben.

Onophoudelijk hebben wij dit een en ander voorgedragen, ontwikkeld, betoogd en met voorbeelden gestaafd; wij hebben meermalen de treurige gevolgen voorspeld, die immer uit gouvernementale bemoeijingen met godsdienst-zaken moeten voortvloeijen, en nimmer heeft de uitkomst onze voorspelling bevestigd!

Zoo handefende, volbragten wij slechts eenen duren pligt, waartoe wij door eene dubbele drangreden genoopt werden; daar het belang en de eer van het tijdelijk gezag ons zoowel ter harte gaat, als het belang en de eer der Kerk; daar wij de beide magten als van goddelijken oorsprong beschouwen, en alles, wat derzelve gezag en den eerbied, dien de volken aan beiden verschuldigd zijn, verminderen kan, meenen te moeten aanwijzen en bestrijden.

En zouden wij dan op dit gewigtig onderwerp niet terug komen bij den aanvang der regering van onzen tegenwoordigen Koning, in een oogenblik, waarin het vaderland in een hagchelijken toestand verkeert; waarin de geldmiddelen van den staat in eenen verwaarloosden en verwarden toestand zich bevinden; terwijl eene gedachte oppositie de gangen des bestuurs oplettend gadeslaat, om te beslissen, of zij oppositie blijven, of het gouvernement ondersteunen zal.

Ja, thans moeten wij herhalen, wat wij honderden malen hebben gezegd: nooit zou er in *Nederland* eene *Catholieke oppositie* bestaan hebben, als het gouvernement zich niet met kerkelijke zaken bemoeid en het onderwijs niet gekluisterd had; nooit zou in dat geval de Belgische revolutie en de scheuring van dat rijk plaats gehad hebben; nooit zouden de Catholijken zich na die gebeurtenis, als *Catholieke oppositie*, aan de constitutionele oppositie hebben aangesloten, als het gouvernement zich niet op nieuw, niet op allerlei wijze, met zuiver kerkelijke zaken had bemoeid, als hetgeen gehoor had gegeven aan plannen-makers, die, de hemel weet om welke nietige, of egoistische redenen, eene verdeling der kerkelijke jurisdictiën naar hunnen smaak wilden doordrijven. . . . Wij hebben er, toen het nog tijd was, tegen gereclameerd; maar men wilde volhouden en doordringen; men wilde het Koninklijk gezag doen gelden, in eene zaak, waar de Koning geen gezag heeft, en men oogste slechts de schande in van het Koninklijk gezag te hebben vernederd!

Neen! zoo moet het onder de regering van WILLEM II. niet gaan! De mannen, die, onder voorwendsel van de zaak des konings voor te staan en het koninklijk gezag te doen gelden, de belangen der Kerk verraden en het Koninklijk gezag in gevaar stellen, moeten verwijderd worden. . . . De Vorst zal hen weldra kennen, zoo hij ze nog niet kent. Wij zullen niet ophouden, den Koning in te lichten en hem bekend te maken met alles, waarin de vrijheid der Kerk wordt gekrenkt, met alles, wat de Catholijken grieft en hen misnoegd maakt, en waardoor hij vooral het getrouwe *Noord-Brabant*, dat den Vorst immer beminde en eerde, dat zooveel goed van zijne regering hoopte, en dat zich verheugt, dat niet eerst bij den dood van den geëerbiedigden WILLEM I de scepter in de hand van den geliefden Kroonprins behoefde te worden gelegd, zich zou zien te leur gesteld in de blijde verwachting van onder dien zoo vereerden Vorst, eindelijk de volledige vrijheid van godsdienst en eene betamelijke vrijheid van onderwijs te zullen verwerven.

Krachtig moet de regering van WILLEM II zijn; en dit kan zij wezen, als de Vorst zich binnen den kring van zijne tijdelijke magt houdt; maar nooit, als zijn gouvernement inbreuken maakt op de magt, op de vrijheid en op de goddelijke regten der Catholieke Kerk, die meer dan een miljoen belijders in *Nederland* tellt, wier onveranderlijke leer haar beveelt, aan CESAR te geven, wat CÉSAR toekomt; en aan God, wat Gode toekomt, dat is: in geestelijke zaken aan de Kerk, en in tijdelijke zaken aan de Tijdelijke magt te gehoorzamen.